

ЗАКОН

О УГОВОРИМА О ПРЕВОЗУ У ЖЕЛЕЗНИЧКОМ САОБРАЋАЈУ

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се уговорни и други облигациони односи у области јавног превоза путника и ствари у унутрашњем железничком саобраћају.

Одредбе овог закона примењују се и на међународни железнички саобраћај, ако потврђеним међународним уговором или прописом није одређено другачије.

Члан 2.

Јавни превоз путника и ствари у железничком саобраћају се обавља према условима дефинисаним овим законом и тарифом превозника. У случајевима који нису дефинисани овим законом, примењује се тарифа превозника.

Превозник са корисницима закључује уговоре о превозу према одредбама овог закона и тарифе.

Превозник може с појединим корисницима својих услуга уговорити и ниже цене превоза или давати друге олакшице, под условима који су прописани тарифом.

Члан 3.

Ако одредбама овог закона није другачије одређено, односи уређени овим законом могу се уговором, односно општим условима превоза и другачије уредити.

Тарифом или уговором између превозника и корисника, не може се превозник, потпуно или делимично, ослободити одговорности предвиђене овим законом, не може се терет доказивања одговорности пребацити са превозника на друго лице, нити се могу предвидети ограничења одговорности за превозника повољнија од ограничења предвиђених овим законом.

Члан 4.

Тарифа садржи одредбе о општим и посебним условима превоза, као и податке потребне за израчунавање превозних трошкова.

Тарифу утврђује и доноси превозник.

Тарифа се мора јавно објавити. Сматра се да је тарифа јавно објављена када је превозник стави на располагање корисницима превоза, у штампаној и електронској форми на својој интернет страници.

Превозник је дужан да тарифу стави на увид у свакој станици отвореној за превоз путника и ствари.

Измена превозних трошкова и друге измене и допуне тарифе којима се мењају услови превоза, не могу се примењивати пре истека рока утврђеног тарифом.

Члан 5.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) *возна карта* је превозна исправа путника којом се потврђује да је уговор о превозу закључен на основу овог закона и тарифе;
- 2) *граница товарења кола* представља масу која се не сме прекорачити с обзиром на техничку конструкцију кола и најнеповољније највеће допуштено оптерећење пруге по осовини и дужном метру кола на превозном путу пошилке;
- 3) *електронски товарни лист* је запис меморисаних података електронским путем, који представљају товарни лист;
- 4) *железнички превозник* (у даљем тексту: превозник) је привредно друштво, друго правно лице или предузетник који обавља превоз путника и/или ствари и који обезбеђује вучу возова или који искључиво пружа услугу вуче возова. Превозник може бити уговорни превозник или узастопни превозник;
- 5) *извршни превозник* је превозник који није закључио уговор о превозу са путником или пошилџаоцем, а коме је уговорни превозник поверио извршење превоза потпуно или делимично;
- 6) *ималац кола* је власник кола или лице које има право располагања колима и који користи поменуто кола као превозно средство;
- 7) *ималац права* је лице које, на основу уговора, има захтев према превознику;
- 8) *интермодална транспортна јединица (ИТЈ)* је контејнер, полуприколица, разменљива посуда и друга транспортна јединица која се користи у комбинованом превозу;
- 9) *испис електронског колског листа* је на папиру одштампан запис електронског колског листа;
- 10) *испис електронског товарног листа* је на папиру одштампан запис електронског товарног листа;
- 11) *кашњење* је временска разлика између времена предвиђеног доласка воза у одређену станицу у складу са објављеним редом вожње и стварног, односно очекиваног времена доласка воза;
- 12) *кола* су свако возило које саобраћа на сопственим точковима на железничкој прузи, без сопствене вуче;
- 13) *колски лист* је превозна исправа за празна кола којом се потврђује уговор о превозу закључен на основу овог закона и тарифа. Може бити издат у папирнатом облику или као електронски запис;
- 14) *комбиновани превоз* је превоз интермодалних транспортних јединица (ИТЈ) чији се превоз обавља различитим видовима саобраћаја са једном превозном исправом;
- 15) *корисник* је лице које, на основу уговора о превозу стиче одређена права и преузима одређене обавезе. Корисник може бити путник и/или наручилац и/или пошилџалац и/или прималац и/или треће лице;
- 16) *лице* је физичко или правно лице, удружење лица или предузетник коме је у складу са прописима призната способност предузимања правних радњи;

17) *лице са инвалидитетом* или *лице са смањеном покретљивошћу* је лице чија је покретљивост при коришћењу превоза смањена услед физичког инвалидитета (сензорног или локомоторног, трајног или привременог), интелектуалног инвалидитета или оштећења, или било ког другог узрока инвалидности, или је последица година, и чијем стању је неопходно посветити адекватну пажњу и прилагодити услуге које су на располагању свим путницима, а које су прилагођене конкретним потребама овог лица;

18) *међународни железнички саобраћај* је превоз путника и ствари из иностранства у Републику Србију, односно из Републике Србије у иностранство и превоз путника и ствари из иностранства, преко територије Републике Србије, за иностранство, без обзира да ли се обавља искључиво железницом, или мешовитим (комбинованим) саобраћајем;

19) *наручилац превоза* је лице које, у своје име, а за рачун другог лица, закључује са превозником уговор о превозу путника;

20) *несрећа* је нежељен или непланиран изненадан догађај или специфичан низ таквих догађаја који има штетне последице (судари, исклизнућа, несреће на путном прелазу у истом нивоу, несреће са учешћем лица изазване железничким возилима у покрету, пожари и сл.);

21) *отправна станица* је станица у којој започиње уговорени превоз ствари;

22) *отпремна станица* је станица у којој започиње уговорени превоз путника;

23) *поступак транзита* је превоз робе под царинским надзором у оквиру царинског подручја Републике Србије;

24) *пошиљалац* је лице које, на основу уговора, предаје ствар на превоз;

25) *пошиљка* је једна ствар или више ствари које се предају на превоз једном превозном исправом;

26) *праћено возило* је путнички аутомобил са или без приколице или мотоцикл који се превози у истом возу у коме се превози и путник који поседује превозну исправу за то праћено возило;

27) *превозна исправа* је доказ постојања и садржине уговора о превозу;

28) *превозни трошкови* је заједнички назив за превознину, додатке на превознину, накнаде за споредне услуге, додатне и друге трошкове превоза које превозник наплаћује од корисника у превозу ствари, као и за цену превоза и додатне услуге које превозник наплаћује од корисника у превозу путника, а према конвенцијама, тарифама, правилницима, споразумима, упутствима и уговорима;

29) *прималац* је лице које је овлашћено да у упутној станици искупи превозну *превозни трошкови* исправу и преузме ствар;

30) *продавац карата* је лице које продаје карте у име и за рачун железничког предузећа;

31) *путник* је лице које, на основу уговора, има право на превоз;

32) *рекламација* је одштетни захтев корисника којим се од превозника тражи обештећење;

33) *ручни пртљаг* су ствари које се могу унети у воз, у простор предвиђен за смештај путника и ручног пртљага и за чије чување одговара сам путник;

34) *станица* је свако железничко службено место које је отворено за целокупан или ограничен пријем и отпрему путника и ствари (станица, укрсница, стајалиште, саобраћајно и транспортно отпремништво, товариште и сл);

35) *ствар* је део материјалне природе која се налази у људској власти и над којом постоји право својине или неко друго стварно право. Ствар представља пртљаг, роба, превозно средство и сл;

36) *тарифа* је скуп подзаконских прописа, општих услова превоза и цена који заједно са овим законом чине јединствену целину прописа који се примењују у железничком саобраћају;

37) *товарни лист* је превозна исправа пошиљке којом се потврђује уговор о превозу закључен на основу овог закона и тарифа. Може бити издат у папирнатом облику или као електронски запис;

38) *уговорни превозник* је превозник који са путником, наручиоцем или пошиљаоцем закључује уговор о превозу;

39) *узастопни превозник* је превозник који на основу закљученог уговора о превозу између путника или пошиљаоца са уговорним превозником, преузима обавезу даљег превоза;

40) *унутрашњи железнички саобраћај* је превоз путника и ствари који отпочиње и завршава се на територији Републике Србије;

41) *управљач инфраструктуре* је друштво капитала или предузетник који је овлашћен за управљање јавном железничком инфраструктуром;

42) *упутна станица* је место завршетка уговореног превоза;

43) *царинска станица* је станица у којој отпочиње и/или се завршава поступак транзита при увозу, извозу и провозу пошиљака.

II. ПРЕВОЗ ПУТНИКА

1. Уговор о превозу путника

Члан 6.

Уговором о превозу путника превозник се обавезује да путника превезе од отпремне до упутне станице, а путник да превознику плати превозне трошкове.

Члан 7.

Превозник је дужан да путника превезе до упутне станице уговореном врстом воза и колским разредом који су наведени у објављеном реду вожње и под условима у погледу удобности који се, према врсти воза и дужини путовања, сматрају потребним.

Превозник је дужан да путнику, када је то посебно уговорено, обезбеди означено место у одређеном возу као и додатне услуге.

Превозник је дужан да на најприкладнији начин пружи путницима, на њихов захтев, следеће информације:

1) Пре путовања:

(1) опште услове уговора,

- (2) ред вожње и услове најбржег путовања,
- (3) ред вожње и услове најјефтинијих цена карата,
- (4) приступачност, услове приступа и постојање простора у возу намењених особама са инвалидитетом и особама са смањеном покретљивошћу,
- (5) приступачност и услове приступа за бицикл,
- (6) расположивост места у колима са седиштима првог и другог разреда, колима са лежајима или колима са постељама,
- (7) околности које могу довести до ометања или кашњења услуге,
- (8) расположивост услуга у возу,
- (9) процедуре за подношење захтева за рекламације и жалбе;

2) У току путовања:

- (1) услуге у возу,
- (2) следећа станица,
- (3) кашњења,
- (4) везе и преседања,
- (5) питања безбедности и сигурности.

Продавац карата и наручилац превоза пружају информације из става 3. Овог члана кад год је то могуће.

Ако је са наручиоцем превоза уговорено, превозник је дужан да путника, под уговореним условима, превезе посебним возом који није предвиђен редом вожње.

Члан 8.

Превозне исправе се продају лицима са инвалидитетом и лицима са смањеном покретљивошћу, као и пратиоцима инвалидних лица без додатних трошкова.

Превозник, продавац карата или наручилац превоза не може захтевати да лица са инвалидитетом и лица са смањеном покретљивошћу буду у пратњи другог лица приликом уласка, односно изласка из воза, све док то није заиста неопходно.

Према захтеву, превозник, продавац карата или наручилац превоза пружа лицима са инвалидитетом и лицима са смањеном покретљивошћу информације о приступачности железничких услуга, о условима приступа возним средствима и о расположивим просторима у возу.

Када превозник, продавац карата, односно наручилац превоза изврши одступање од предвиђеног у ст. 1. и 2. овог члана, по писменом захтеву он мора информисати написмено лице са инвалидитетом или лице са смањеном покретљивошћу о разлозима за одступање у року од пет радних дана од дана подношења захтева.

Превозник је дужан да лицима са инвалидитетом и лицима са смањеном покретљивошћу обезбеди несметан улазак и излазак из воза, као и одговарајуће место у возу и/или додатне услуге чије је пружање потребно због инвалидитета или смањене покретљивости.

Члан 9.

Објављивање реда вожње врши се у складу са Законом о железници („Службени гласник РС”, број 45/13).

Превозник је дужан да објави ред вожње на одговарајући начин, у штампаној и електронској форми, а податке битне за квалитет превозне услуге истакне на видном месту у свакој станици отвореној за превоз путника, уз сагласност управљача железничке инфраструктуре.

Превозник или надлежни орган одговоран за уговор о јавном железничком превозу мора објавити на одговарајући начин, а пре саме примене, одлуке о прекиду услуга.

Члан 10.

Путник је дужан да пре започетог путовања прибави превозну исправу, а ако у месту у коме почиње путовање нема путничке благајне да превозну исправу прибави у возу.

Превозник мора понудити могућност куповине превозне исправе у возу, осим када је ово ограничено или онемогућено из разлога безбедности или политике борбе против злоупотребе или обавезе поседовања обавезне резервације или оправданих пословних разлога.

Када на станици није организована продаја превозних исправа превозник је дужан да путнике обавести о:

- 1) могућностима за куповину превозних исправа електронским путем или у возу, као и о поступцима за такву куповину;
- 2) најближој путничкој благајни или месту на коме се може прибавити превозна исправа.

Путник који не прибави превозну исправу у месту које има путничку благајну и који не може да покаже важећу возну карту у возу, на захтев железничког контролног органа дужан је да плати, поред цене карте и додатак који је одређен тарифом превозника.

Превозник има право да изврши контролу превозних исправа пре уласка у воз и да путнику који не поседује превозну исправу не дозволи улазак у воз уколико је путник имао могућност да купи превозну исправу пре уласка у воз, а одбија да плати карту и додатак одређен тарифом превозника из става 4. овог члана.

У случају да путник који се налази у возу, не поседује превозну исправу и одбија да плати цену карте, односно додатак превозник има право да га искључи из даљег превоза.

Члан 11.

Уговор о превозу може се закључити с лицем које је оболело или за које постоји сумња да је оболело од неке заразне болести, само ако су испуњени услови предвиђени тарифом.

Ако се за време превоза код путника појаве знаци неке од заразних болести предвиђених тарифом, превозник односно извршни превозник је дужан да поступи по тарифи и да тог путника превезе до првог места у коме постоји могућност да му се пружи потребна здравствена помоћ.

Члан 12.

Превозник, односно извршни превозник није дужан да прими на превоз лице за које се може оправдано претпоставити да ће онемогућити превозника,

односно извршног превозника у извршењу његових обавеза према другим путницима (лица под дејством алкохола или наркотика, лица која се понашају непристојно или која се не придржавају важећих прописа).

Превозник, односно извршни превозник може, без обавезе враћања превозних трошкова, искључити из превоза путника који својим понашањем узнемирава друге путнике или који се не придржава прописа о јавном реду у возовима за време путовања.

Члан 13.

Путник има право да одустане од уговора о превозу пре него што почне његово извршење под условима које је превозник, односно извршни превозник објавио у својој тарифи.

Члан 14.

Ако превоз не отпочне у време које је одређено редом возње, корисник може одустати од превоза и захтевати да му се врате плаћени превозни трошкови у пуном износу.

Члан 15.

Путник има право да прекида путовање на успутним станицама за време важења превозне исправе под условима које је превозник објавио у својој тарифи.

Члан 16.

Путник који због закашњења воза изгуби везу за наставак путовања или је због недоласка воза или сметње у саобраћају спречен да продужи путовање (прекид путовања) има право да:

- 1) захтева да га превозник превезе до упутне станице првим следећим возом или, ако први следећи воз не саобраћа према истој упутној станици, на начин који одреди превозник, без додатне наплате;
- 2) захтева да га превозник, без додатне наплате, врати са пртљагом у отпремну станицу, првим следећим возом који саобраћа према отпремној станици, и да му врати превозне трошкове у пуном износу;
- 3) одустане од даљег путовања и да од превозника захтева повраћај плаћених превозних трошкова за неискоришћени део пута у пуном износу.

Превозник може тарифом прописати и додатне могућности обештећења путника.

Члан 17.

Путник је дужан да се придржава прописа царинских и других државних органа када у превозу има и ствари (ручни пртљаг, пртљаг, возила укључујући и предмете у и на њима) или животиње. Путник треба да присуствује прегледу ових ствари или животиња, осим ако законом није другачије предвиђено.

2. Одговорност превозника

Члан 18.

Превозник одговара за штету насталу због смрти, телесне повреде или нарушеног здравља путника проузрокованих несрећом у току превоза, односно док се путник налазио у возу или док је улазио у воз или излазио из воза који се

налази у станици у стању мировања, као и за штету насталу због закашњења воза или прекида путовања за који је одговоран превозник.

Превозник одговара кориснику за штету коју проузрокују његови запослени и друга лица чије услуге превозник користи, у вршењу својих дужности.

Управљач инфраструктуром преко којег се врши превоз, сматра се лицем чије услуге превозник користи за обављање превоза.

Члан 19.

Превозник се потпуно или делимично ослобађа одговорности из члана 18. став 1. овог закона ако је:

- 1) несрећа проузрокована околностима изван превоза које превозник, и поред настојања, имајући у виду специфичности случаја, није могао да избегне нити да отклони њихове последице;
- 2) несрећа настала кривицом путника због понашања које није у складу са уобичајеним понашањем путника;
- 3) несрећа настала кривицом трећег лица, а превозник, и поред настојања, имајући у виду специфичности случаја, није могао да га избегне нити да отклони његове последице.

Члан 20.

Превозник је одговоран путнику за губитак или штету проузроковану отказивањем воза или изгубљеном везом узрокованом закашњењем воза, а што има за последицу немогућност наставка путовања возом истог дана. Штете обухватају разумне трошкове смештаја, као и разумне трошкове настале због потребе обавештавања лица која чекају путнике.

Превозник се ослобађа одговорности из става 1. овог члана кад је отказивање, кашњење или губитак везе настао због:

- 1) околности које нису у вези са железничким саобраћајем, а које превозник, и поред предузимања адекватних мера, није могао избећи нити је могао спречити последице;
- 2) кривице путника;
- 3) понашања трећих лица које превозник, и поред предузимања адекватних мера, није могао избећи и чије последице није могао спречити. Други превозник који користи исту железничку инфраструктуру не сматра се трећим лицем.

Члан 21.

За штету одговарају солидарно превозници који су учествовали у превозу, осим у случајевима када се јасно и недвосмислено може утврдити који превозник је проузроковао штету.

Члан 22.

За штету насталу због смрти путника, као и за штету насталу због телесне повреде и нарушеног здравља путника, проузроковане несрећом у току превоза, превозник одговара највише до 175000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

За штету насталу због отказивања воза или прекида путовања узрокованог одговорношћу превозника, превозник одговара до износа плаћених превозних трошкова.

Чак и када превозник оспори своју одговорност за телесну повреду путника, он мора учинити сваки разуман напор да помогне путнику у потраживању накнаде штете од трећег лица.

III. ПРЕВОЗ ПРТЉАГА И ПРАЋЕНИХ ВОЗИЛА

1. Уговор о превозу пртљага

Члан 23.

Превозник је дужан да на захтев путника прими на превоз пртљаг и да га, уз накнаду, превезе возом којим путник путује или, уз сагласност путника, другим возом.

Живе животиње превозе се као пртљаг под условима прописаним тарифом.

Бицикли се превозе као ручни пртљаг ако се уносе у кола предвиђена за овакав превоз.

Превоз пртљага се може забранити или ограничити у одређеним возовима и одређеним станицама под условима прописаним тарифом или редом вожње.

Превозник је дужан да за примљени пртљаг изда путнику превозну исправу.

Члан 24.

Ако путник одустане од путовања, превозник може задржати цео или одређен део износа плаћених превозних трошкова за пртљаг предвиђен тарифом.

2. Одговорност превозника у вези превоза пртљага

Члан 25.

Превозник одговара за штету насталу због потпуног или делимичног губитка или оштећења пртљага од момента пријема на превоз до момента издавања, као и због закашњења у испоруци.

Ако превоз који је предмет једног уговора о превозу, обавља више узастопних превозника, сваки наредни превозник преузимањем пртљага постаје страна у уговору о превозу у смислу отпреме пртљага у складу са тарифом.

Превозник се ослобађа одговорности из става 1. овог члана ако је губитак, оштећење или закашњење у испоруци проузроковано кривицом путника, или околностима које превозник није могао да избегне нити да отклони њихове последице, као и због:

- 1) непаковања или недовољног паковања пртљага;
- 2) посебне природе пртљага;
- 3) предаје на превоз пртљага искљученог од превоза у складу са тарифом.

Члан 26.

За штету насталу због потпуног или делимичног губитка или оштећења пртљага превозник је дужан да надокнади, и то:

- 1) ако је висина штете доказана, накнаду штете у тој висини, али највише до 80 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије за сваки килограм бруто масе (у даљем тексту: маса) који недостаје, односно који је оштећен, а не више од

1200 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате;

- 2) ако висина штете није доказана, паушалну накнаду од 20 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије за сваки килограм масе који недостаје, односно који је оштећен, а не више од 300 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

Осим накнаде штете из става 1. овог члана, превозник је дужан да врати превозне трошкове, царинске дажбине и друге износе плаћене у вези са превозом изгубљеног пртљага.

Члан 27.

За штету насталу због закашњења у испоруци пртљага, превозник је дужан да за свака отпочета 24 часа, рачунајући од тренутка подношења захтева за издавање, али највише за 14 дана, надокнади, и то:

- 1) ако је висина штете доказана, укључујући и оштећење, накнаду штете у тој висини али највише до 0,80 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије за сваки килограм масе пртљага, издатог са закашњењем, а не више од 14 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате;
- 2) ако висина штете није доказана, паушалну накнаду до 0,14 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије за сваки килограм масе пртљага, издатог са закашњењем, а не више од 2,80 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

У случају потпуног губитка пртљага, накнада штете предвиђена у ставу 1. овог члана не може се наплатити ако је наплаћена штета из члана 26. овог закона.

У случају делимичног губитка пртљага, накнада штете предвиђена у ставу 1. овог члана плаћа се за део који није изгубљен.

Одштета предвиђена овим чланом не може ни у ком случају бити већа од одштете коју би требало платити у случају потпуног губитка пртљага.

3. Ручни пртљаг

Члан 28.

Путник има право да у простор одређен за смештај путника унесе ручни пртљаг који се може сместити на место предвиђено за ручни пртљаг.

Ручни пртљаг путник сам чува.

Превоз ручног пртљага који је дефинисан тарифом не наплаћује се, нити се издаје превозна исправа.

Превоз прекомерног ручног пртљага који је дефинисан тарифом, превозник има право да наплати у складу са тарифом. За наплаћен превоз прекомерног ручног пртљага, превозник је дужан да изда путнику превозну исправу.

Путник је дужан да превознику надокнади штету коју је проузроковао његов ручни пртљаг.

4. Одговорност превозника у вези ручног пртљага

Члан 29.

Ако је губитак или оштећење ручног пртљага настало због околности које су проузроковале смрт, телесну повреду и нарушавање здравља путника, а за које је одговоран превозник, за насталу штету одговара превозник. Терет доказивања одговорности је на имаоцу права.

Превозник се ослобађа одговорности из става 1. овог члана у случајевима из члана 19. овог закона.

Члан 30.

Накнада штете, по путнику, због потпуног или делимичног губитка или оштећења ручног пртљага не може бити већа од 1400 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

5. Превоз праћених возила

Члан 31.

Превозник може, према условима предвиђеним тарифом, примити на превоз праћена возила.

Превозник утврђује услове и цене за превоз праћених возила које објављује у тарифи.

Члан 32.

Путник у праћеном возилу може остављати ствари за личну употребу.

Путник не може у праћеном возилу остављати опасне материје, оружје, наркотице, живе животиње, као и друге ствари у количинама које превазилазе личне потребе, а што се детаљније дефинише тарифом.

6. Одговорност превозника у вези праћених возила

Члан 33.

За штету насталу због губитка или потпуног или делимичног оштећења праћених возила, као и за штету насталу због закашњења приликом утовара или истовара праћених возила превозник одговара у случају да се докаже одговорност превозника.

Ако ималац права докаже да је штета проузрокована одговорношћу превозника, превозник је дужан да надокнади и то:

- 1) за губитак или потпуно оштећење праћених возила до износа тржишне вредности праћеног возила, а не више од 8000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате;
- 2) за делимично оштећење праћених возила до износа процењене штете на праћеном возилу, а не више од 8000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате;
- 3) за закашњење приликом истовара износ који не може бити већи од наплаћених превозних трошкова за праћена возила.

Превозник не одговара за ствари остављене у и на праћеном возилу, као и за штете настале приликом утовара или истовара када праћеним возилом управља путник.

7. Рекламације, потраживања и тужбе

Члан 34.

Рекламације које се односе на уговор о превозу морају се писмено упутити превознику против кога се може поднети тужба, и то:

- 1) рекламација за накнаду штете у случају потпуног или делимичног губитка или оштећења пртљага или праћеног возила подноси се писмено превознику најкасније у року од 30 дана од дана сазнања за штету;
- 2) рекламација за накнаду штете због закашњења у испоруци пртљага подноси се превознику у року од 30 дана до дана сазнања за штету;
- 3) рекламација за накнаду штете настале због смрти, телесне повреде и нарушеног здравља путника подноси се превознику у року од три месеца од дана сазнања за штету;
- 4) рекламација за накнаду штете настале због отказивања воза или прекида путовања узрокованог одговорношћу превозника, подноси се превознику у року од 15 дана од дана кад је путовање завршено, односно кад је требало да буде завршено;
- 5) рекламација за накнаду штете због потпуног или делимичног губитка или оштећења ручног пртљага у складу са чланом 29. овог закона подноси се превознику у року од 30 дана од дана сазнања за штету.

Превозник мора дати образложен одговор у року од 30 дана од дана пријема рекламације, или у оправданим случајевима информисати путника до ког датума у периоду од 90 дана од дана пријема рекламације путник може очекивати одговор.

Члан 35.

Право на подношење рекламације, односно тужбе има ималац права на основу овог закона за потраживања која се односе на превоз путника и пртљага или праћеног возила.

Члан 36.

Право из члана 35. овог закона престаје завршетком путовања из уговора о превозу путника, а код уговора о превозу пртљага и праћених возила, престаје кад ималац права преузме пртљак или праћено возило.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, право потраживања не престаје:

- 1) ако ималац права докаже да је штета проузрокована намерно или непажњом превозника, знајући да ће таква штета вероватно настати;
- 2) у случају делимичног губитка или оштећења;
- 3) ако ималац права приликом пријема пртљага није могао опазити оштећење које се споља није могло приметити, а утврђено је тек пошто је преузео пртљак, под условом да је захтев за утврђивање оштећења, односно делимичног губитка, поднео чим је открио штету, али најкасније у року од три дана од дана пријема и ако докаже да се штета догодила у време између предаје на превоз и издавања пртљага;
- 4) ако се потраживање односи на враћање плаћених износа.

Члан 37.

Рекламација, односно тужба из члана 35. овог закона може се подизати против превозника са којим је склопљен уговор о превозу или против узастопног превозника.

Члан 38.

Потраживања из уговора о превозу застаревају, и то:

- 1) потраживање због смрти, телесне повреде и оштећења здравља путника - за три године;
- 2) остала потраживања - за једну годину, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 39.

Застарелост почиње да тече:

- 1) код потраживања због превоза путника - од дана истека рока важења возне карте;
- 2) код потраживања због смрти, телесне повреде и оштећења здравља путника - од дана удеса, односно од дана настанка штете;
- 3) код потраживања због делимичног губитка или оштећења пртљага, као и због прекорачења рока испоруке - од дана издавања пртљага;
- 4) код потраживања због потпуног губитка пртљага - по истеку 14 дана од дана кад је истекао рок испоруке;
- 5) у свим другим случајевима - од дана настанка потраживања.

Члан 40.

Застаревање се прекида даном подношења захтева превозиоцу у писменој форми.

Застаревање почиње да тече изнова од дана кад је имаоцу права достављен, у писменој форми, одговор на његов захтев и кад су му враћене исправе приложене уз тај захтев.

IV. ПРЕВОЗ СТВАРИ**1. Уговор о превозу робе****Члан 41.**

Уговором о превозу робе један или више превозника се обавезују да ће робу превести од отправне до упутне станице и да ће је издати примаоцу, уз наплату превозних трошкова. Тарифа је саставни део овог уговора.

Уговор о превозу робе се примењује и на превоз празних кола када се превозе као роба.

На захтев корисника може се закључити посебан уговор који се односи на више превоза робе.

Број уговора или тарифе мора бити наведен у товарном листу.

Члан 42.

Уговор о превозу робе се потврђује товарним листом. Међутим, недостатак, неисправност или губитак товарног листа неће утицати на постојање или важност уговора који је закључен у складу са овим законом.

Уколико на основу уговора у превозу робе са пошиљаоцем од отправне до упутне станице учествује више од једног превозника, превозник који преузима робу у отправној станици је уговорни превозник, а сваки наредни превозник у превозном ланцу до упутне станице је узастопни превозник. Уговорни и узастопни превозници регулишу међусобне обавезе и одговорности посебним споразумом.

Члан 43.

Превозник не може примити на превоз робу чији је превоз забрањен овим законом.

Роба за коју је прописано да се може превозити само под одређеним условима може се примити на превоз, ако су ти услови испуњени.

2. Уговор о превозу кола као превозног средства

Члан 44.

Уговор о превозу кола као превозног средства заснива се на одредбама овог закона и тарифе. Тарифа је саставни део овог уговора. Уговором о превозу кола као превозног средства један или више превозника се обавезују да ће празна кола превести од отправне до упутне станице и да ће их издати примаоцу, уз наплату превозних трошкова.

На захтев корисника може се закључити посебан уговор који се односи на више превоза празних кола као превозног средства.

Број уговора или тарифе мора бити наведен у колском листу.

Члан 45.

Уговор о превозу кола као превозног средства се потврђује колским листом. Међутим, недостатак, неисправност или губитак колског листа неће утицати на постојање или важност уговора који је закључен у складу са овим законом.

Уколико на основу уговора о превозу кола као превозног средства са пошиљаоцем од отправне до упутне станице учествује више од једног превозника, превозник који преузима кола у отправној станици је уговорни превозник, а сваки наредни превозник у превозном ланцу до упутне станице је узастопни превозник. Уговорни и узастопни превозници регулишу међусобне обавезе и одговорности посебним споразумом.

3. Товарни и колски лист

Члан 46.

Пошиљалац је дужан да сваку пошиљку преда превознику са појединачним товарним, односно колским листом на јединственом обрасцу превозника.

Ако није другачије уговорено између пошиљача и превозника, исти товарни лист се може односити само на робу у/на једним колима или у једном или више ИТЈ који се утоварују на једна кола, осим у случају робе која због својих димензија захтева употребу двоја или више кола, односно само на једна празна кола када се превозе као роба.

Ако није другачије уговорено између пошиљача и превозника, исти колски лист се може односити само на једна празна кола када се превозе као превозно средство.

Пошиљалац код отпреме празних кола када се превозе као превозно средство може бити ималац кола.

Министар надлежан за послове саобраћаја прописује форму, изглед и садржину товарног листа, односно колског листа.

Члан 47.

Товарни лист, односно колски лист закључује се када превозник потврди пријем робе, односно празних кола на превоз потписом свог представника и отиском жига отправне станице у товарном, односно колском листу на папиру или уношењем одређене шифре уколико се користи товарни лист, односно колски лист у електронској форми.

Товарни лист, односно колски лист потписује пошиљалац. Потпис се може заменити жигом или одређеном шифром, уколико се користи товарни лист, односно колски лист у електронској форми.

На товарном листу, односно колском листу, превозник је дужан да назначи дан пријема пошиљке на превоз, а за лако кварљиву робу и живу животињу и час њиховог пријема на превоз.

Након закључења товарног, односно колског листа, превозник предаје пошиљаоцу дупликат товарног, односно колског листа. Дупликат товарног, односно колског листа не издаје се по други пут и нема важност товарног, односно колског листа који прати пошиљку.

Члан 48.

Пошиљалац је дужан да за сваку пошиљку преда превознику прописно испуњен товарни лист, односно колски лист. Ако на захтев пошиљаоца превозник унесе неке податке у товарни, односно колски лист, сматра се, уколико се не докаже супротно, да је то учинио у име пошиљаоца.

Пошиљалац је одговоран за тачност података и изјава које је он уписао у товарни лист, односно колски лист, као и за тачност података и изјава које је на његов захтев унео превозник у товарни, односно колски лист. Пошиљалац одговара превознику за све трошкове и штете који настану ако су наводи пошиљаоца у товарном листу, односно колском листу неисправни, нетачни, непотпуни или унети на друго место, а не на место које је одређено за њихово уписивање као и ако је пошиљалац пропустио да упише наводе према Правилнику о међународном железничком превозу опасне робе – додаток Ц Конвенције COTIF (у даљем тексту: Правилник RID).

Члан 49.

У одређеним случајевима који су прописани тарифом, уместо товарног листа, односно колског листа, као превозне исправе могу се користити други обрасци превозника - спроводница, пропратница и сл. при чему се превозни трошкови наплаћују на основу товарног, односно колског листа.

4. Електронски товарни и колски лист

Члан 50.

Товарни лист, односно колски лист може имати облик електронског исписа података. Појединости у вези са употребом електронског товарног листа, односно колског листа уговорне стране уређују посебним споразумом. Испис електронског товарног листа, односно колског листа који је сачињен у складу са поменутиим споразумом уговорне стране признају једнако одговарајућим товарним, односно колским листом на папиру.

У зависности од техничке опремљености службених места, на одређеним пругама се може користити мешовити систем који подразумева

коришћење товарног листа, односно колског листа на папиру и у електронској форми, према споразуму са корисником.

Члан 51.

Електронски товарни, односно колски лист мора гарантовати сигурност унетих података, на основу чега има исту правну валидност и загарантовану сигурност, као и товарни, односно колски лист на папиру, а превоз пошиљке са електронским товарним, односно колским листом се обавља на основу овог закона и тарифа који се примењују и код превоза пошиљке са товарним, односно колским листом на папиру.

Исписи електронског товарног, односно колског листа се предају странама које нису прикључене на електронски систем. Стране које су прикључене на електронски систем исписе добијају само на свој захтев.

Прописи који се односе на испостављање и поступак са товарним, односно колским листом на папиру, у случају накнадних захтева, упутстава или рекламација важе такође за исписе.

5. Доказна снага товарног и колског листа

Члан 52.

Товарни лист, односно колски лист служи, док се не докаже супротно, као доказ о закључењу и садржини уговора о превозу, као и о преузимању робе, односно празних кола на превоз од стране превозника.

Члан 53.

Ако утовар робе обавља пошиљалац, товарни лист ће бити доказ, док се не докаже супротно, о стању робе и о њеном паковању у складу са наводима у товарном листу, или у недостатку тих навода, о њеном очигледно добром стању и о тачности навода у товарном листу у погледу броја комада, њихових ознака и бројева и масе робе или њене количине изражене на други начин уколико је превозник извршио проверу навода које је пошиљалац уписао у товарни лист и резултат своје провере уписао у товарни лист.

Када утовар робе обавља превозник, товарни лист ће бити доказ, док се не докаже супротно, о стању робе у складу са наводима у товарном листу или у недостатку тих навода о њеном очигледно добром стању у моменту преузимања на превоз од стране превозника, као и о тачности навода у товарном листу у погледу броја комада, њихових ознака и бројева као и масе робе или о њеној количини израженој на други начин.

Члан 54.

Товарни лист, односно колски лист неће служити као очигледан доказ о стању робе, односно празних кола у случају основаних резерви које је превозник уписао у товарни лист, односно колски лист. Разлог за резерву може да буде и ако превозник не располаже одговарајућим средствима за проверу навода у товарном листу, односно колском листу.

6. Превозни трошкови

Члан 55.

Ако између пошиљаоца и примаоца није другачије договорено, све превозне трошкове дужан је да плати пошиљалац по тарифи која се примењује на дан закључења уговора о превозу, а у случају поновне предаје, према тарифи на дан поновне предаје пошиљке на превоз.

Уколико је између пошиљаоца и примаоца уговорено да један део трошкова плаћа пошиљалац у отпраљвању, а други део трошкова плаћа прималац у приспећу, или да све превозне трошкове плаћа прималац у упутној станици, пошиљалац уноси напомену о плаћању у товарни лист, односно колски лист. У случају да прималац не искупи товарни, односно колски лист, све превозне трошкове плаћа пошиљалац.

Накнаде за споредне услуге, проузроковане неком чињеницом која се приписује примаоцу или неким његовим захтевима мора увек да плати прималац.

Ако за обрачун трошкова не постоји посебан уговор, за плаћање превозних трошкова важе тарифа и услови превозника.

Члан 56.

Уколико превоз пошиљке обављају уговорни и узастопни превозник, превозник који прима пошиљку за превоз обавезан је да наплати све трошкове од стране пошиљаоца. Узастопни превозник који издаје пошиљку у упутној станици обавезан је да наплати све трошкове који морају бити плаћени од стране примаоца, као и сва друга ненаплаћена потраживања која произлазе из уговора о превозу и које је уговорни превозник зарачунао у товарни, односно колски лист.

Споразумом о сарадњи закљученим између превозника могу се предвидети и други начини наплате трошкова.

7. Паковање робе

Члан 57.

Пошиљалац је дужан да упакује робу чија природа захтева паковање, тако да се роба за време превоза сачува од потпуног или делимичног губитка или оштећења и да се спречи доношење штете лицима, возним средствима или другој роби.

8. Наручивање кола

Члан 58.

Пошиљалац у отправној станици може наручити од превозника кола за утовар, према врсти и количини робе.

Пошиљалац треба пре утовара робе да утврди да ли су достављена одговарајућа кола по врсти, укупном броју и по питању чистоће за обављање превоза у складу са уговором и нарученим колима. Ако достављена кола нису у складу са захтевом, пошиљалац може одбити пријем кола.

Прихватањем понуђених кола за утовар пошиљалац прихвата услове превоза превозника.

9. Утовар и истовар робе

Члан 59.

Пошиљалац и превозник се договарају ко је одговоран за утовар, односно истовар робе. У недостатку таквог договора, за утовар ће бити одговоран пошиљалац, а за истовар прималац.

Приликом утовара робе, пошиљалац се мора придржавати прописа за поступање са колима у смислу руковања са колима, поступка утовара и др. Уколико приликом неправилног поступања са колима дође до оштећења кола, оштећења или недостатка колског дела, или до искључења кола из саобраћаја због неправилног утовара, пошиљалац је дужан да надокнади штету

превознику, без обзира да ли је он, или његово овлашћено лице, руковао колима и обављао утовар робе.

Приликом истовара робе, прималац одговара за штету коју причини превознику неправилним поступањем са колима у смислу руковања са колима, поступка истовара и др. Уколико приликом неправилног поступања са колима дође до оштећења кола, оштећења или недостатка колског дела, прималац је дужан је да надокнади штету превознику, без обзира да ли је он, или његово овлашћено лице, руковао колима и обављао истовар робе.

Доказивање навода из ст. 2. и 3. овог члана се обавља према одредбама тарифе и пада на терет превозника.

Одредбе из ст. 2. и 3. овог члана се не односе на примаоца, односно пошиљаоца који приликом утовара, односно истовара оштете сопствена кола.

Члан 60.

Пошиљалац је дужан да по завршеном утовару стави на све отворе кола и на ИТЈ своје званично признате пломбе, а њихове ознаке и бројеве треба да наведе у товарном листу.

Ако пошиљалац или царина нису ставили своје пломбе, у случају оштећења или недостатка пломбе након пријема пошиљке на превоз или код промене пломбе због инспекцијског или царинског прегледа пошиљке који се обавља у успутним станицама, превозник је дужан да стави своје пломбе. У том случају, превозник њихове ознаке и бројеве наводи у товарном листу.

Члан 61.

Кола се не могу товарити изнад границе товарења кола.

Превозник пре почетка утовара, обавештава пошиљаоца о граници товарења кола.

Члан 62.

Пошиљалац је дужан да робу утовари и истовари у одређеном року (рок утовара или истовара).

Превозник одређује рокове утовара или истовара кола у складу са својим техничким и организационим могућностима и дужан је да их објави у тарифи. Рокови утовара или истовара могу бити и посебно уговорени са корисником.

Ако корисник прекорачи рокове утовара или истовара кола, превозник има право на наплату накнаде према тарифи.

У случају да је, због ванредних околности или више силе на које корисник и превозник немају утицаја и које нису могли предвидети, дошло до дужег задржавања кола на утовару или истовару од прописаних рокова, на захтев корисника, превозник може одобрити прекид рока утовара или истовара за време трајања тих околности.

10. Утврђивање масе и проверавање пошиљке

Члан 63.

Када утовар обавља пошиљалац, он има право да захтева од превозника преглед стања робе и њеног паковања, као и тачност навода у товарном листу у погледу броја комада, њихових ознака и бројева као утврђивање масе пошиљке или њене количине изражене на други начин.

На захтев пошиљаоца, превозник је обавезан да прихвати проверавање и утврђивање масе пошиљке уколико располаже одговарајућим средствима да то обави, ако природа робе то омогућава и уколико не постоје друга ограничења. Резултат провере пошиљке и утврђивања њене масе се наводи у товарном листу, а трошкови обављања ових услуга терете пошиљку.

Превозник ће утврдити масу пошиљке и без захтева пошиљаоца, ако није назначена у товарном листу. Ако се маса пошиљке не може утврдити у отправној станици, вагање ће се извршити у успутној станици на превозном путу која располаже колском вагом.

У отправној станици, пошиљалац или његово овлашћено лице може да присуствује вагању на колској ваги, али он не може ово вагање условити својим присуством.

Члан 64.

Ако пошиљалац захтева утврђивање масе пошиљке, а маса пошиљке се не може утврдити јер од отправне до упутне станице не постоји колска вага, пошиљалац може да одреди превозни пут преко станице где постоји колска вага, у ком случају се превознина рачуна према тарифском одстојању за превозни пут који је одредио пошиљалац, осим ако уговором није другачије одређено.

Уколико се пошиљка ни у ком случају не може вагати, а пошиљалац не жели да назначи масу у товарном листу, превозник такву пошиљку не може примити на превоз.

Члан 65.

Ако је пошиљку утоварио пошиљалац, наводи у товарном листу који се односе на масу и број комада служе као доказ према превознику само кад је превозник утврдио масу и број комада и то потврдио у товарном листу. Наводи у товарном листу могу се доказивати и на други начин.

Ако се утврди да стварни мањак у маси или броју комада не одговара наводима из товарног листа, ти наводи не могу да служе као доказ против превозника, нарочито ако су кола предата примаоцу са исправним оригиналним пломбама.

Члан 66.

Ако се код колских пошиљака контролним вагањем, и без захтева пошиљаоца, утврди да се маса не разликује од оне назначене у товарном листу за више од +/-2%, маса назначена у товарном листу сматраће се исправном и она ће се узети у обзир за израчунавање превозних трошкова.

За нетачно именовање или шифре класификације робе који утичу на висину превознине, као и за разлику у маси преко +2%, превозник има право да, поред наплаћене превознине, наплати и двоструки износ разлике у превозници од отправне до упутне станице према тарифи.

Члан 67.

Ако се услед неисправно, нетачно или непотпуно уписаних података или изјава у товарном листу превози роба која је искључена од превоза, или роба која би требало да се превози под посебним условима, а ти услови нису испуњени или се не поштују прописи о безбедности саобраћаја, или је прекорачена граница товарења кола, превозник је дужан да целу пошиљку, односно прекорачену масу робе истовари у првој станици у којој је то могуће

након утврђивања неправилности, на трошак и ризик пошиљаоца, и да га о томе обавести.

Превозник има право да захтева троструки износ превознине за извршени превоз од отправне станице до станице у којој је утврђена неправилност, односно до прве станице у којој је могућ истовар пошиљке или прекорачене масе робе у случају прекорачења границе товарења кола или товарног профила, као и накнаду штете која је услед тога настала, ако је услед неисправно, нетачно или непотпуно уписаних података или изјава у товарном листу извршен превоз пошиљке:

- 1) са прекораченом границом товарења или товарног профила;
- 2) са робом која је искључена од превоза;
- 3) са робом која се превози под посебним условима, а ти услови нису испуњени;
- 4) супротно царинским прописима што за последицу има покретање царинског прекршаја;
- 5) којом се на било који начин не поштују прописи о безбедности саобраћаја.

Ако превоз није отпочео, рачуна се само накнада за настале трошкове и евентуално настала штета.

11. Обављање царинских и других поступака

Члан 68.

Превозник обавља поступак транзита, уз наплату накнаде.

Превозник може у току превоза, за рачун корисника превоза, да обавља и друге царинске поступке, уколико испуњава услове за њихово обављање.

Списак царинских станица у којима се може обавити поступак транзита превозник објављује у тарифи.

Члан 69.

Код увоза, превозник може пријавити пошиљку царини за завршетак поступка транзита у улазној граничној станици само ако је она упутна станица или, према тарифи, последња успутна царинска станица, на превозном путу пошиљке.

Ако је пошиљалац за увозно царињење у товарном листу назначио станицу која у складу са актом царинског органа, према тарифи превозника, није царинска или у којој се не може окончати поступак транзита с обзиром на врсту робе и начин паковања или станицу која није у складу са ставом 1. овог члана, превозник ће одредити царинску станицу на превозном путу пошиљке према одредбама овог члана, о чему ће обавестити корисника.

Члан 70.

Пошиљалац је дужан да товарном листу приложи исправе потребне за извршење радњи које се, на основу царинских и других прописа, морају обавити пре издавања пошиљке примаоцу.

Превозник није дужан да испитује да ли су поднесене исправе тачне и довољне.

Пошиљалац одговара превознику за штету насталу услед недостатка, нетачности, односно неисправности исправа, осим у случају кривице превозника.

Превозник одговара за последице које настану услед губитка или неправилне употребе исправа наведених и приложених товарном листу или оних које су му биле поверене, осим ако су губитак исправа, односно губитак или штета настали неправилном употребом исправа изазвани околностима које превозник није могао да избегне и чије последице није могао да спречи. Накнада штете у овом случају не може бити већа од износа који би превозник био дужан да надокнади да је ствар предата на превоз изгубљена.

Члан 71.

Пошиљку, која подлеже инспекцијском или царинском прегледу, превозник мора да искључи из воза и да је постави на посебан колосек без напона или на коме је напон искључен, да одведе инспектора и царинског органа до пошиљке и да им омогући приступ роби. У случају узимања узорка превозник мора унети напомену о количини узорковане робе у товарни лист.

Трошкови обављања радњи из става 1. овог члана оптерећују пошиљку.

12. Измена уговора о превозу

Члан 72.

Пошиљалац има право да располаже пошиљком, да накнадно мења уговор о превозу и може захтевати:

- 1) да му се пошиљка врати у отправној станици;
- 2) да се превоз пошиљке успут заустави;
- 3) да се издавање пошиљке одложи;
- 4) да се пошиљка изда неком другом примаоцу;
- 5) да се пошиљка изда у некој другој упутној станици;
- 6) да се пошиљка врати у отправну станицу;
- 7) да се новчани износи, за које је у товарном листу назначено да ће их платити прималац, наплате од њега уместо од примаоца;
- 8) да се измени станица извозног царињења, уколико се нова царинска станица налази на превозном путу пошиљке у смеру кретања (ако не подразумева кретање пошиљке уназад) и ако је у складу са Царинским законом („Службени гласник РС”, бр. 18/10 и 112/12);
- 9) да се измени одредишна царинска станица.

Захтев за измену уговора о превозу, као и потврда о пријему захтева, морају бити у писаној форми.

Право пошиљаоца да мења уговор о превозу, иако поседује дупликат товарног, односно колског листа, престаје у случају када је прималац искупио товарни, односно колски лист.

Члан 73.

Прималац има право, под условима и на начин из члана 72. овог закона, да измени уговор о превозу од тренутка закључења товарног, односно колског листа ако му пошиљалац преда дупликат товарног, односно колског листа, осим ако је пошиљалац у товарном, односно колском листу назначио да прималац нема право располагања пошиљком.

Право примаоца да мења уговор о превозу престаје у случају када је искупио товарни, односно колски лист или већ користио своје право да измени уговор о превозу захтевајући да се пошиљка изда трећем лицу које је искупило

товарни, односно колски лист. То треће лице није овлашћено да мења уговор о превозу.

Члан 74.

Ако пошиљалац или прималац жели да измени уговор о превозу давањем накнадних захтева превознику мора превознику предати дупликат товарног, односно колског листа у који је унео захтеване измене.

Пошиљалац, односно прималац који захтева измену уговора о превозу мора да надокнади превознику трошкове и штету који настану услед спровођења накнадних захтева.

Накнадни захтеви за измену уговора о превозу могу се односити само на целу пошиљку.

Члан 75.

Извршење захтева за измену уговора о превозу мора бити могуће, законито и прихватљиво у тренутку када доспе до превозника који треба да га изврши, које не може ометати уобичајни рад превозника, нити наносити штету пошиљаоцима или примаоцима других пошиљака.

Превозник може одбити захтев за измену уговора о превозу ако:

- 1) измена уговора није више могућа у тренутку кад је захтев приспео у станицу која треба да га изврши;
- 2) би услед измене уговора дошло до поремећаја у саобраћају;
- 3) је измена уговора противна царинским или другим прописима;
- 4) у случају измене упутне станице вредност ствари не би покрила трошкове превоза до нове упутне станице, осим ако се износ тих трошкова одмах плати или преузме јемство.

Члан 76.

Ако превозник не поступи по захтеву за измену уговора, а не постоје разлози из члана 75. овог закона, одговоран је за штету која због тога настане.

Накнада штете у случају из става 1. овог члана не може бити већа од износа који би превозник био дужан да надокнади да је пошиљка предата на превоз изгубљена.

13. Извршење превоза

Члан 77.

Пошиљалац и превозник уговарају рок испоруке. Ако рок испоруке није уговорен, превозник је дужан да превоз изврши у року који је, с обзиром на дужину превозног пута, врсту превоза и стање инфраструктуре, прописан тарифом.

Превозник има право да утврди допунске рокове код пошиљака које се превозе преко једне или више ранжирних станица, преко речних лука или комбинованим превозом. Такође, превозник може одредити допунске рокове у ванредним приликама које имају за последицу неуобичајено повећање саобраћаја или тешкоће у експлоатацији.

Ако није другачије уговорено, рок испоруке почиње да тече наредног дана од дана пријема ствари на превоз. Рок испоруке не тече недељом и у дане државних празника.

Члан 78.

Рок испоруке не тече за време задржавања пошиљке насталог услед:

- 1) проверавања садржине и масе пошиљке, ако је тим проверавањем утврђена нетачност навода у товарном листу (чл. 66. и 67. овог закона);
- 2) обављања радњи царинских или других надлежних органа;
- 3) измене уговора о превозу извршене на захтев корисника;
- 4) посебних радњи у вези с пошиљком (храњење и појење живих животиња, додавање леда и сл);
- 5) других узрока који спречавају почетак или настављање превоза, ако за то нема кривице превозника.

Превозник се може позивати на продужење рока испоруке због узрока наведених у ставу 1. овог члана само ако је узрок и трајање задржавања пошиљке уписао у товарни, односно колски лист.

Рок испоруке је одржан ако је пре његовог истека прималац извештен о приспећу пошиљке и ако је пошиљка припремљена за издавање, а за пошиљку о чијем се приспећу не извештава, ако је пре истека рока испоруке пошиљка припремљена за издавање.

Члан 79.

Ако уговором није другачије одређено, превозник је дужан да извести примаоца о приспећу пошиљке, с тим што има право на накнаду трошкова.

Превозник је дужан да извести примаоца, без одлагања, чим пошиљку припреми за издавање.

При извештавању, превозник мора да назначи рок у коме прималац мора преузети пошиљку.

Претпоставља се да је извештавање извршено:

- 1) препорученим писмом - 24 часа после предаје писма пошти;
- 2) телеграмом - 12 часова после предаје телеграма;
- 3) телефоном, телексом или телефаксом - после завршеног разговора, односно предаје телекса или телефакса;
- 4) непосредно - часом предаје извештаја;
- 5) електронском поштом уз потврду пријема у складу са тарифом - часом слања поруке.

14. Сметње при превозу**Члан 80.**

Сметња при превозу настаје када је почетак или наставак превоза спречен или превоз пошиљке није могуће извршити предвиђеним или уговореним превозним путем.

Код сметње при превозу, превозник одлучује да ли је боље да се пошиљка превезе по службеној дужности помоћним превозним путем или је у интересу имаоца права располагања робом, односно празним колима да се од њега затраже упутства, дајући му потребна обавештења о пошиљци којима превозник располаже.

Ималац права располагања пошилком код превоза робе је прималац, осим ако је пошилалац предао превознику дупликат товарног листа са захтевом за измену примаоца, односно упутне станице или ако је назначио у товарном листу да прималац нема права располагања робом.

Ималац права располагања пошилком код превоза празних кола као превозног средства је пошилалац.

Члан 81.

Када код сметње при превозу није могуће продужење превоза, превозник тражи упутства од имаоца права располагања робом, односно празним колима која се превозе као превозно средство. Ако превозник у примереном року од обавештавања не добије упутство за даље поступање са робом, односно колима, превозник мора предузети мере за које сматра да су у најбољем интересу имаоца права располагања робом, односно колима.

Ако услед насталих сметњи или из других разлога даљи превоз није могућ, пошилалац може раскинути уговор о превозу, али је дужан да превознику плати превознину за извршени превоз, као и трошкове у вези с превозом предвиђене тарифом, односно уговором, ако сметња, односно други разлози нису настали кривицом превозника.

15. Сметње при издавању

Члан 82.

Сметња при издавању пошилке постоји ако:

- 1) се прималац не може пронаћи;
- 2) се прималац не одазива;
- 3) прималац одбије пријем пошилке;
- 4) товарни лист није икупљен у предвиђеном року;
- 5) је издавање забранио надлежни орган.

У случају сметњи при издавању из става 1. овог члана, ималац права располагања пошилком је пошилалац.

Превозник је дужан да без одлагања и на најбржи начин извести пошилалаца о сметњи при издавању пошилке и да од њега затражи упутство, осим ако је пошилалац путем навода у товарном, односно колском листу захтевао да му се пошилка врати по службеној дужности ако настане сметња при издавању.

У случају да прималац одбије пријем пошилке, пошилалац има право да даје упутства о даљем поступању са пошилком и без подношења превознику дупликата товарног, односно колског листа.

Ако сметња при издавању престане пре добијања упутства од пошилалаца, превозник издаје пошилку примаоцу, о чему мора одмах обавестити пошилалаца.

16. Отклањање сметње при превозу и издавању

Члан 83.

Ако упутство имаоца права располагања робом не приспе у року према тарифи, или ако се не може извршити, или ако извештавање имаоца права располагања робом није могуће, превозник има право да робу истовари на трошак и ризик имаоца права располагања робом. После тога сматра се да је

превоз пошиљке завршен и превозник је у том случају одговоран за робу у име имаоца права располагања робом.

У случају из става 1. овог члана, превозник има право да на трошак и ризик имаоца преда робу шпедитеру или јавном складишту, с тим што одговара за њихов избор.

Превозник је дужан да без одлагања извести имаоца права располагања робом о радњама из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 84.

Превозник може приступити продаји робе без чекања упутства имаоца права располагања робом, ако је то оправдано због лаке кварљивости робе или општег стања робе, односно ако су трошкови складиштења несразмерно велики у односу на вредност робе. У осталим случајевима, превозник такође може приступити продаји робе, ако у року према тарифи не добије упутство имаоца права располагања робом са прихватљивим захтевом за извршење.

Ако је роба продата, новац од продаје, по одбитку укупних трошкова којима је роба терећена, мора се ставити на располагање имаоцу права располагања робом.

У случају да је добијени износ од продаје мањи од укупних трошкова којима је роба терећена, пошиљалац је дужан да плати разлику.

Члан 85.

Ако ималац права располагања робом, у року према тарифи, не проследи упутства превознику о даљем поступању са пошиљком, и ако сметњу при превозу или издавању није могуће отклонити према чл. 83. и 84. овог закона, превозник може да врати пошиљку пошиљаоцу на његов трошак или да је, ако је то оправдано, уништи, водећи рачуна о заштити животне средине.

Члан 86.

Превозник има право на надокнаду трошкова које је имао због тражења упутства и/или извршења упутства имаоца права, због чекања на упутства која нису благовремено или нису уопште стигла до превозника и због доношења одлуке и предузимање радњи у циљу отклањања сметње при превозу или издавању. Превозни трошкови и сви други трошкови терете пошиљку, осим ако су ти трошкови настали кривицом превозника.

У случају да сметња при превозу није настала кривицом превозника, превознина и рок испоруке се рачунају према стварно пређеном превозном путу.

17. Издавање пошиљке

Члан 87.

Превозник је дужан да у упутној станици коју је означио пошиљалац изда примаоцу товарни, односно колски лист и пошиљку, пошто прималац потврди њихов пријем и уплати износе назначене у товарном, односно колском листу.

Исто дејство, као и издавање пошиљке примаоцу има предаја пошиљке другом превознику, јавном складишту, шпедитеру и царинским или другим надлежним органима, као и давање робе на привремени смештај у случајевима одређеним овим законом.

Товарни, односно колски лист и пошиљка издају се доносиоцу извештаја о приспећу пошиљке на коме је прималац потврдио пријем.

Члан 88.

Ако превозник или ималац права утврде или посумњају да постоји потпун или делимичан губитак или оштећење робе примљене на превоз, превозник је дужан да одмах састави записник о извиђају и утврди стање, а према потреби, и масу робе, као и узрок, ако је то могуће, наводећи и време кад се штета догодила и под којим околностима.

Превозник издаје имаоцу права примерак записника из става 1. овог члана.

Ако је то могуће, превозник је дужан да потпун или делимичан губитак или оштећење робе утврди у присуству имаоца права а, по потреби, и у присуству једног или више вештака.

У случају да ималац права не прихвата чињенице утврђене у записнику о извиђају, он може захтевати да се стање и маса робе, као и узрок и износ штете утврде путем вештака кога именују стране у уговору о превозу.

Ако се увидом извршеним на захтев имаоца права не утврди никаква штета, или се утврди само штета коју је превозник већ признао, ималац права је дужан да накнади настале трошкове.

Члан 89.

Сматра се да је пошиљка изгубљена ако није била издата примаоцу или није била припремљена за издавање у року од 30 дана од дана истека рока за испоруку.

Ако се пошиљка пронађе у року од једне године од дана исплате накнаде штете, превозник је дужан да о пронађеној роби, у писменој форми, одмах извести имаоца права.

У року од 30 дана од дана пријема извештаја о проналаску пошиљке ималац права може захтевати да му се пошиљка изда у ма којој станици, уз плаћање превозних трошкова од првобитне отправне станице до станице у којој се захтева издавање.

Ако преузме пронађену пошиљку, ималац права је дужан да примљену накнаду штете врати по одбитку трошкова који су, евентуално, били обухваћени том накнадом штете, али задржава право на потраживање накнаде штете због прекорачења рока испоруке.

Ако ималац права није поставио захтев према ставу 3. овог члана, превозник може слободно да располаже са робом.

18. Одношење и продаја робе**Члан 90.**

Прималац је дужан да пошиљку однесе у уговореном року (рок за одношење) и у редовном радном времену одређеном за упутну станицу.

Ако је рок за одношење прекорачен за више од 24 часа, превозник може, на трошак и ризик примаоца, истоварити робу и дати је на привремени смештај, или је предати шпедитеру, јавном складишту или другом превозиоцу ради доставе примаоцу, с тим што одговара за њихов избор.

У случају прекорачења рока за одношење, превозник има право на посебну накнаду одређену тарифом.

Члан 91.

Превозник је дужан да поступајући као добар привредник:

- 1) одмах прода робу која се не може издати, ако према оцени упутне станице подлеже квару, живе животиње или робу која се према месним приликама не може дати на привремени смештај, нити предати шпедитеру или јавном складишту;
- 2) у року од 30 дана од дана истека рока за одношење прода робу која се не може издати и коју пошиљалац не узима натраг;
- 3) пре истека рока из тачке 2) овог става прода робу чија би се вредност услед дужег лежања несразмерно смањила или трошкови лежања не би били у сразмери с вредношћу.

Превозник је дужан да о намераваној продаји, без одлагања, извести пошиљаоца, ако је то према околностима могуће.

Превозник саставља записник о продаји и један примерак доставља пошиљаоцу.

Превозник је дужан да износ добијен продајом, по одбитку трошкова који још нису плаћени, као и издатака који су настали у вези с продајом, стави на располагање пошиљаоцу.

Ако износ добијен продајом није довољан за покриће трошкова и издатака, пошиљалац је дужан да доплати разлику.

Ако је прималац искупио товарни лист, а није преузео пошиљку у року за одношење, превозник ће га још једном позвати да преузме пошиљку и саопштиће му да роба лежи о његовом трошку и ризику.

Ако прималац ни после поновљеног позива не преузме пошиљку, превозник може да смести, односно да прода робу, сагласно одредбама ст. 1, 2, 3, 4. и 5. овог члана.

19. Одговорност превозника**Члан 92.**

Превозник који је примио пошиљку на превоз одговара за извршење превоза до издавања пошиљке примаоцу.

Превозник одговара за штету насталу због потпуног или делимичног губитка или оштећења пошиљке, као и за штету насталу због прекорачења рока испоруке, осим ако докаже да је штета настала због радњи или пропуста имаоца права, неким његовим захтевом који није заснован на кривици превозника, својстава саме робе или других околности које превозник није могао избећи нити отклонити њихове последице.

Превозник одговара за штету коју проузрокују лица која су по његовом налогу радила на извршењу превоза.

Члан 93.

Превозник се ослобађа одговорности ако је потпун или делимичан губитак или оштећење настало у вези с једном или више посебних околности:

- 1) превоза који се врши у отвореним колима на основу важећих прописа или уговора закљученог с пошиљаоцем и наведеног у товарном листу. Ако пошиљалац користи покриваче за превоз робе у отвореним колима преузима исту одговорност као ону коју има при

превозу робе без покривача, па и када се ради о роби која се на основу тарифа превозника не превози у отвореним колима;

- 2) непаковања или недовољног паковања робе која је услед тих недостатака по својој природи изложена губитку или оштећењу;
- 3) утовара робе, неправилног товарења и истовара, кад утовар, или истовар врши пошилјалац, односно прималац или њихово овлашћено лице, на основу важећих прописа или уговора закљученог с пошилјаоцем или примаоцем, наведених у товарном листу;
- 4) својства робе због којег је она нарочито подложна потпуном или делимичном губитку или оштећењу (услед ломљења, рђања, труљења, дејства мраза и топлоте, цурења, сушења, расипања и сл);
- 5) предаје на превоз са неисправним, нетачним или непотпуним назначењем врсте робе или броја комада у товарном листу код робе која је искључена од превоза или се прима на превоз под посебним условима, или ако пошилјалац не предузме мере предострожности које су прописане за робу која се прима на превоз под посебним условима;
- 6) посебне опасности којој су изложене живе животиње приликом превоза;
- 7) превоза живих животиња или одређене робе који се, на основу тарифе или уговора са пошилјаоцем наведеним у товарном листу, мора извршити уз пратњу, ако потпун или делимичан губитак или оштећење настане због пропуштања пратиоца да отклони опасност у вези са превозом.

Члан 94.

У случају превоза железничких возила која се крећу на сопственим точковима и која су предата на превоз као роба, превозник одговара за штету насталу због потпуног или делимичног губитка или оштећења железничког возила или његових саставних делова од тренутка преузимања на превоз до издавања, као и штету која настане због прекорачења рока испоруке, осим ако докаже да штета није настала због његове кривице.

Превозник не одговара за губитак саставних делова возила који нису уписани са обе стране возила или прибора који није наведен у инвентарској листи која прати возило.

Члан 95.

Доказивање да је губитак, оштећење или прекорачење рока испоруке, проузроковано једном од посебних околности из члана 93. овог закона, падају на терет превозника.

У случају да превозник утврди, с обзиром на околности, да је губитак или оштећење могло настати због једне или више посебних околности предвиђених из члана 93. овог закона, претпоставља се да је штета из тога произашла. Ималац права, задржава право да докаже да штета, потпуно или делимично, није настала због неке од тих околности.

Члан 96.

Ако превоз, који је предмет једног уговора о превозу, обавља више узастопних превозника, сваки наредни превозник, самим чином преузимања

робе са товарним листом, односно празних кола са колским листом, постаје страна у уговору о превозу, и у складу са условима из товарног, односно колског листа, преузима обавезе које из тога произлазе. У овом случају, сваки превозник је одговоран за извршење превоза на целом превозном путу.

За штету одговарају солидарно превозници који су учествовали у превозу.

Члан 97.

Када превозник повери превоз, потпуно или делимично, извршном превознику, било да је на основу уговора о превозу за то овлашћен или не, превозник остаје једини одговоран за укупан превоз.

Све одредбе овог закона према којима се утврђује одговорност превозника, важе и за извршног превозника за превоз који он обавља.

Сваки посебан уговор којим превозник прихвата обавезе које не произлазе из овог закона или се одриче права која му на основу овог закона припадају, тиче се извршног превозника само ако је он то изричито, у писаном облику, прихватио.

У случају да су и превозник и извршни превозник одговорни и до мере у којој су одговорни, њихова одговорност је солидарна.

Укупан износ одштете коју плаћа превозник, извршни превозник и његово особље, као и друга лица чије услуге они користе у обављању превоза, не може бити већи од износа предвиђених овим законом.

20. Одговорност у случају губитка у маси при превозу

Члан 98.

Ако је у питању роба која, због своје природе, редовно губи у маси при превозу, превозник одговара само за онај део губитка који, без обзира на дужину пређеног пута, прелази следеће границе:

- 1) 2% од масе за течност, робе које су влажне предате на превоз и друге робе одређене тарифом;
- 2) 1% од масе за суве робе и друге робе одређене тарифом.

Превозник се не може позивати на ограничење одговорности из става 1. овог члана ако ималац права докаже да губитак није настао услед узрока који повлаче природан губитак у маси робе.

У случају потпуног губитка робе, при израчунавању одштете не врши се никакав одбитак на име губитка у маси при превозу.

У случају да се више комада превози са једним товарним листом, губитак у маси се рачуна за сваки комад, ако је њихова маса посебно назначена у товарном листу или се може утврдити на неки други начин.

21. Одштета у случају губитка

Члан 99.

Ималац права може, без пружања других доказа, сматрати да је роба изгубљена ако није издата примаоцу нити припремљена за издавање у року од 30 дана по истеку рока испоруке.

Ималац права може, примајући одштету за изгубљену робу, писмено захтевати да буде одмах обавештен ако се роба пронађе у року од годину дана по исплати одштете. Превозник писмено потврђује овај захтев.

Ималац права може поднети захтев превознику у року од 30 дана по пријему обавештења да је роба пронађена, да му се роба изда, након плаћања трошкова у складу са уговором, изјавама у товарном листу и враћања примљене одштете. При томе, ималац права задржава право на одштету због прекорачења рока испоруке.

У случају да ималац права није поставио захтев према ставу 2. овог члана, или није предао захтев према ставу 3. овог члана, или ако је роба пронађена по истеку рока од једне године од дана исплате одштете, превозник располаже том робом.

Члан 100.

Ако је превозник обавезан да имаоцу права надокнади штету за потпун или делимичан губитак, вредност робе се рачуна по тржишној цени, а ако је цена робе уговорена - по тој цени.

Цена се одређује по месту и времену пријема робе за превоз.

Износ накнаде штете коју превозник плаћа за потпун или делимичан губитак робе не може по килограму масе изгубљене робе да буде већи од 17 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан исплате.

Уколико дође до губитка железничког возила које се превози као роба на сопственим точковима и које је предато на превоз, ИТЈ и њихових саставних делова, одштета је ограничена, уз изузеће свих других одштета, на уобичајену вредност возила или ИТЈ, односно њихових саставних делова, на дан и у месту губитка. Када је немогуће утврдити дан и место губитка, одштета је ограничена на уобичајену вредност на дан и у месту где их је превозник преузео на превоз.

Поред накнаде штете за робу, превозник је дужан да накнади превознику, царинске дажбине и друге трошкове у вези с превозом изгубљене робе, осим акцизе.

Ако се приликом поступања са колима при утовару, односно истовару потпуно униште кола или колски део или дође до његовог отуђења, одштета је ограничена, уз изузеће осталих одштета према тарифи, на уобичајену вредност кола, односно њихових саставних делова. У овом случају, ималац кола има право на наплату накнаде за немогућност коришћења кола.

22. Одштета у случају оштећења

Члан 101.

У случају оштећења робе, превозник је дужан да имаоцу права плати само износ за који је умањена вредност робе.

Ако је услед оштећења цела пошиљка, односно само један део пошиљке изгубио вредност, накнада штете не може премашити износ који би се платио у случају губитка целе пошиљке, односно оног дела који је изгубио вредност.

Уколико дође до оштећења железничког возила које се превози на сопственим точковима и које је предато на превоз као роба, ИТЈ или њихових саставних делова, одштета је ограничена, уз изузеће осталих одштета по тарифи, на трошкове оправке. Одштета не може премашити износ који би се платио у случају губитка.

Поред накнаде штете према ст. 1, 2. и 3. овог члана, превозник је дужан да надокнади превознику, царинске дажбине и друге трошкове у вези с превозом оштећене робе, у сразмери према утврђеном умањењу вредности робе, осим акцизе.

Ако се приликом поступања са колима при утовару, односно истовару оштете кола или колски део, одштета је ограничена, уз изузеће осталих одштета према тарифи, на трошкове оправке. У овом случају, ималац кола има право на наплату накнаде за немогућност коришћења кола. Одштета не може премашити износ који би се платио у случају губитка.

23. Одштета у случају прекорачења рока испоруке

Члан 102.

У случају прекорачења уговореног рока испоруке за које је одговоран превозник, ималац права има права на накнаду за задоцњење према тарифи.

Ако ималац права докаже да је због прекорачења рока испоруке претрпео штету, укључујући и оштећење, превозник је дужан да плати доказану штету, али највише до износа четвороструке превознине.

У случају потпуног губитка робе не може се захтевати накнада штете због прекорачења рока испоруке.

У случају делимичног губитка робе, накнада штете из става 2. овог члана не може бити већа од износа четвороструке превознине за део пошиљке који није изгубљен.

Укупан износ накнаде штете из става 2. овог члана, заједно с износом накнаде штете из чл. 100. и 101. овог закона, не може да буде већи од износа накнаде штете који би требало платити у случају потпуног губитка робе.

Ако је превозник са корисником уговорио рок испоруке, могу се предвидети и други начини обештећења од наведених у ставу 2. овог члана.

Члан 103.

Ако је пошиљалац при предаји ствари на превоз назначио у товарном листу износ за посебно обезбеђење уредног издавања, поред накнаде штете из чл. 100, 101. и 102. овог закона може захтевати и накнаду за другу доказану штету до висине назначеног износа обезбеђења.

24. Лица за која одговара превозник

Члан 104.

Превозник одговара кориснику за штету коју проузрокују његови запослени и друга лица која обављају послове у име превозника, у вршењу својих дужности.

Управљач инфраструктуром преко које се врши превоз, сматра се лицем чије услуге превозник користи за обављање превоза.

25. Рекламације, потраживања и тужбе

Члан 105.

Рекламације које се односе на уговор о превозу морају се писмено упутити превознику против кога се може поднети тужба.

Рекламација за накнаду штете у случају потпуног или делимичног губитка или оштећења пошиљке подноси се писмено превознику најкасније у року од 60 дана од дана сазнања за штету.

Рекламација за накнаду штете у случају прекорачења рока испоруке подноси се писмено превознику најкасније у року од 30 дана од дана издавања ствари.

Уколико је превозник наплатио мањи износ превозних трошкова, превозник има право на накнадну наплату својих потраживања од корисника до износа који је требало наплатити према уговору или тарифи.

Члан 106.

Право на подношење рекламације за потраживање, односно тужбу на основу овог закона има:

- 1) пошиљалац - док има право да располаже пошиљком;
- 2) прималац - од момента пријема товарног, односно колског листа.

Рекламацију за потраживање може поднети и дуго лице ако је на њега прешло потраживање лица из става 1. овог члана према превознику.

Ако рекламацију подноси пошиљалац, дужан је да превознику поднесе дупликат товарног, односно колског листа. У недостатку дупликата товарног, односно колског листа, он је дужан да поднесе овлашћење примаоца или да докаже да је прималац одбио да прими пошиљку.

У случају да рекламацију подноси прималац, дужан је да поднесе оригинал товарног, односно колског листа.

Члан 107.

Право према превознику, које проистиче из уговора о превозу, престаје кад ималац права прими пошиљку.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, право потраживања не престаје:

- 1) ако ималац права докаже да је штета проузрокована намерно или непажњом превозника, знајући да ће таква штета вероватно настати;
- 2) у случају делимичног губитка или оштећења;
 - (1) ако је делимични губитак или оштећење утврђено према одредбама члана 88. овог закона пре него што је ималац права примио пошиљку,
 - (2) ако је кривицом превозника пропуштено да се изврши утврђивање навода према одредбама члана 88. овог закона;
- 3) ако ималац права приликом пријема пошиљке није могао уочити оштећење које се споља није могло приметити, а утврђено је тек пошто је ималац права преузео робу, под условом да је захтев за утврђивање оштећења, односно делимичног губитка, према одредбама члана 88. овог закона, поднео чим је открио штету, али најкасније у року од седам дана од дана пријема и ако докаже да се штета догодила у време између пријема на превоз и издавања пошиљке;
- 4) ако се потраживање односи на враћање плаћених износа;
- 5) у случају прекорачења рока испоруке, ако ималац права у року од 30 дана поднесе захтев једном од превозника.

Члан 108.

Тужба ради враћања износа плаћеног на основу уговора може се подићи против превозника који је наплатио тај износ или против превозника у чију корист је износ наплаћен.

Тужба која се односи на унапред плаћене износе може се подићи само против превозника који је примио робу у месту отправљања.

Тужбе из уговора о превозу могу се подићи против првог превозника, последњег превозника или превозника који је обављао део превоза у току којег се десио случај који даје основ за тужбу, осим у случајевима који су наведени у ст. 1. и 2. овог члана.

У случају превоза који обавља неколико узастопних превозника, тужба се може подићи против превозника који је обавезан да изда робу.

Члан 109.

Потраживања из уговора о превозу застаревају, и то:

- 1) потраживање због више, односно мање наплаћених превозних трошкова - за једну годину;
- 2) потраживања због оштећења приликом поступања са колима при утовару, односно истовару - три године;
- 3) остала потраживања - за једну годину, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 110.

Застарелост почиње да тече:

- 1) код потраживања због делимичног губитка или оштећења пошиљке, као и због прекорачења рока испоруке - од дана издавања пошиљке;
- 2) код потраживања због потпуног губитка пошиљке - по истеку 30 дана од дана кад је истекао рок испоруке;
- 3) код потраживања због више или мање плаћених износа - од дана плаћања, а ако није било плаћања - од дана издавања пошиљке;
- 4) код потраживања због више или мање плаћених износа, ако је пошиљалац положио износ на име превозних трошкова који се не могу тачно утврдити при предаји ствари на превоз већ се накнадно обрачунавају - од дана извршеног обрачуна;
- 5) код потраживања износа који је прималац платио уместо пошиљаоца, или који је платио пошиљалац уместо примаоца и који превозник мора да врати имаоцу права - од дана подношења рекламације;
- 6) код потраживања које се односи на унапред плаћене трошкове - по истеку 14 дана од дана кад је истекао рок испоруке;
- 7) код потраживања вишка који, у случају да превозник прода робу, преостане после измирења потраживања - од дана кад је продаја извршена;
- 8) код потраживања насталих због тога што је превозник извршио исплату за корисника превоза царинском органу - од дана извршене исплате;
- 9) код потраживања због оштећења кола, губитка или оштећења колског дела - од дана када је штета настала;
- 10) у свим другим случајевима - од дана настанка потраживања.

Члан 111.

Застаревање се прекида даном подношења рекламације превознику у писменој форми.

Застаревање почиње да тече поново од дана кад је имаоцу права достављен, у писменој форми, одговор на његов захтев и кад су му враћене исправе приложене уз тај захтев.

V. КОМБИНОВАНИ ПРЕВОЗ**1. Уговор о комбинованом превозу робе****Члан 112.**

Уговором о комбинованом превозу робе више превозника различитог вида саобраћаја се обавезују да ће робу превести од отправне до упутне станице и да ће је издати примаоцу, уз наплату превозних трошкова. Тарифа је саставни део овог уговора.

2. Одговорност превозника**Члан 113.**

Ако, на основу уговора, у превозу учествује више превозника из различитих видова саобраћаја, превозник који је закључио уговор одговара за штету по прописима о накнади штете који важе за превозника на чијем је делу превозног пута штета настала.

Ако се превозник у извршењу превоза користи превозницима из других видова саобраћаја без знања пошиљаоца, превозник који је закључио уговор о превозу одговара за штету по одредбама овог закона, без обзира на чијем је делу превозног пута штета настала, ако је то повољније за корисника превоза.

Члан 114.

За рекламације, потраживања и тужбе у вези са комбинованим превозом важе одредбе које се односе на превоз ствари.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 115.**

Одредбе овог закона неће се примењивати на односе из уговора о превозу путника и ствари у железничком саобраћају закључене до дана ступања на снагу овог закона, осим у случајевима када су услови превоза путника и ствари утврђени овим законом за корисника повољнији од услова из уговора.

Члан 116.

Прописи за спровођење овог закона биће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 117.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о уговорима о превозу у железничком саобраћају („Службени лист СРЈ”, број 26/95).

Члан 118.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.